

הגות מחשבה ומוסר
בענייני פרשת השבוע
ונידוני הלכה
מתורתם של יושבי
בתי המדרש
ברכסים

ממשנת של תורה

פרשת תרומה
שבת ראש חודש
גליון 16

משנת
היום

אופק רכסים

- הדלקת נרות.....4:41
- זריחה.....6:35
- סוף זמן קר"ש.....8:28
- סוף זמן קר"ש (גר"א).....9:14
- סו"ז תפילה (ב).....10:07
- חצות.....11:53
- שקיעה.....5:11
- צאת שבת.....5:50
- ר"ת.....6:24

ועשו לי מקדש • מרן המשגיח הגה"צ רבי דב יפה שליט"א

שבעל פה: שנתייסדה על ידו.

א"כ למדנו מפרשתנו, שה' מצפה ממנו 'לדברים גדולים'.
ואחד מאבני הנגף להשגת מעלות אלו הינו היצה"ר, המרמה
אותנו שאנחנו לא יכולים - 'מי אנחנו, כבר...', הוא טוען. שאלו
את ר' **אהרון מקרלין**, מה המפריע היותר גדול בעבודת ה'
השיב ר' אהרון: 'כשהאדם שוכח שהוא בן ממ"ה הקב"ה' -
שהאדם שוכח מי הוא!

אולם שומה עלינו לברר, כיצד נגיע להשראת השכינה בתוכנו
- הבאה לאחר קיום התרי"ג מצוות כולם. הלא לא כל אדם
יכול לקיים מצוות המוטלות על הכהנים? שני פירושים
התפרשו בזה: א. שבכל מצווה ישנה ד' חלקים 'ללמוד וללמד
לשמור ולעשות', ומה שא"א לקיים ע"י 'לעשות', אפשר לקיים
ע"י 'ללמוד'. ב. יש שאמרו, ע"י שאדם אוהב את כל ישראל,
יש לו שייכות בכל המצוות שלהם, א"כ אדם האוהב את הכהן
בכל גופו, יש לו שייכות גם בכל מצוותיו. ויש מרמזים זאת
בנאמר 'ואהבת לרעך כמוך' - 'זה כלל גדול בתורה', כלול
בתוכו כל התורה - תורה של כל ישראל. וכדי כאמור לקיים
את כל המצוות כראוי, צריך גם ללמוד הלכות וגם ללמוד
מוסר, בלי זה שייך שהאדם הינו אדם קטן - המסתפק אך
במעט.

ברב, עלינו לזכור, שלפני פרשת - 'ועשו לי מקדש', הופיעה
פרשת משפטים, בה באים בעיקר דיני בין אדם לחבירו. מה
שהאדם מתלהב בתפילה, ובעניינים של בין האדם למקום -
זה לא מספיק, צריך מאד לשים דגש על בין האדם לחבירו. ר'
מאיר חדש סיפר, בבואו לשיבת סלבודקא כבחור צעיר, הוא
שמע שישנו וועד של הסבא מסלבודקא לבחורים מבוגרים.
ומאד חשק לשמוע מה הסבא אומר להם, 'התחבאתי' - סיפר
ר' מאיר, במקום שחשבתו לתומי שהסבא לא שם לב, דבר
שהתברר לאחמ"כ כלא נכון, והסבא כן הרגיש בו, שאלו
הסבא: מה שמעת? ענית לו: 'שהמצוות שישנם בין האדם
למקום - בבין האדם לחבירו, יותר חמורים מהמצוות של בין
האדם למקום'. א"כ כמה עלינו לזכור ולא לשכוח, שהשראת
השכינה בתוכנו תבוא דווקא ע"י קיום מדוקדק של המצוות
שבין האדם לחבירו.

התורה לא מגלה לנו רק את חובתנו בעולמנו, אלא אף מה הם
כוחותינו ולהיכן מסוגלים אנו להגיע. דוגמא נאותה לכך מצאנו
בציווי הקב"ה בפרשתנו - 'וְיַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם'.
שם - בניית המשכן ע"י בצלאל התאפשרה הודות לאותיות
שנבראו בהם שמים וארץ, אותן ידע בצלאל לצרף (ברכות נה),
וזאת מפני שהמשכן והמקדש היו כוללים כל הכוחות
והעולמות, לפיכך נצרך לבניית המשכן אותיות שנבראו בהן
שמים וארץ. מוסיף ר' **חיים מוואלז'ין בנפש החיים** (ש"א פ"ד):
**'עיקר ענין הקדש והמקדש ושריית שכינתו ית' הוא האדם, שאם
יתקדש עצמו כראוי בקיום המצוות כולן... אז הוא עצמו המקדש
ממש, ובתוכו ה' ית"ש. כמ"ש: 'היכל ה' היכל ה' המה'. וכמאמרם
ז"ל: 'ושכנתי בתוכם' בתוכו לא נאמר אלא 'בתוכם'.**

א"כ למדנו מדבריו, שע"י שנקיים תרי"ג מצוות כראוי, יתקדשו
כל אברינו וגידנו עד שנהייה אנחנו מכון להשראת השכינה,
וזאת ע"י שנקיים תרי"ג מצוות כראוי. ע"כ כשנתקלקלו מעשינו
וחרב המקדש הפנימי, ממילא המקדש החיצוני נחרב אף הוא.

א"כ לא פשוט הוא - ייעודו של היהודי. כי יתכן ותעלה בראשו
של אדם מחשבה - מה כבר יכולה להיות תפקידו, עד להיכן
יכול הוא להגיע... ואת עיקר הוא שוכח, שהמכון מהקב"ה הינו
שנהייה מכון להשראת השכינה. אכן, עד השראת השכינה ממש!
רבנו יונה שבכל המצוות עשה שנצטוונו טמונות 'המעלות
העליונות', כלומר המעלות העליונות נמצאות בהישג ידינו.

וה"ו - אפי' אם נטיותיו גרמו לו להיכשל בעבירות - תמיד יעמוד
לנגד עינו פ"י של **הגר"א** לפרק ק"ג [פס' ז-ח], שהיללנו בו היום
את ה'; **'מִקְרָמֵי מַעְפָּר דָּל מְאֻשְׁפַת יָרִים אַבְיוֹן'** - אם
נתלכלך האדם בעבירות ונמצא הוא 'באשפות', אולם בד בבד
עם מצבו השפל, הוא 'אביון' ותאב לעלות, ובוכה מלפני ה'
לעלות משפל מדרגתו. אזי מובטח לו, **'לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים
עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ'** - עם האבות הק' ועם הנביאים, קרי; בדרגתם.
ולאחמ"כ בפרק ק"ד [פס' ח'] **'הַהֲפָכִי הַצּוֹר אֲנִים מִיִּם
חֲלָמִישׁ לְמַעַנְוֵי מִיִּם'** - יכולים אנו ללמוד מרבי עקיבא, שעד
גיל ארבעים היה צור - יבש, בלי תורה ומפאת שאיפתו הגדולה,
הפך אותו ה' ל'**אֲנִים מִיִּם'** - ולא רק לת"ח, אלא לעיקר תורה

לתגובות והערות
ניתן לפנות אל המערכת בפקס:
04-904-0720

לקבלת העלון במייל:
Mishnata@okmail.co.il

משנת ההזמן

• הרה"ג רבי דוד שטרן שליט"א •

1 **מצוה** להרבות בסעודת ראש חדש (סי' טיט). והמדקדקים נוהגים כשחל ר"ח בחול, עושים מאכל אחד יותר מכל הימים לכבוד ר"ח, וכשחל בשבת עושים מאכל אחד יותר ממה שנוהגים בכל השבתות, כדי שיהיה ניכר כבוד של ראש חדש (משנ"ב שם). ואם לא עשה כן יכול להוסיף בסעודת מלוה מלכה לכבוד ר"ח שעבר (שעה"צ שם).

2 **נהלקו** הפוסקים אם יוצאים ידי"ח סעודת ר"ח בלילה, וראוי לזוהר בזה לעשותה ביום (עי' ער"ל סנהדרין ע"ג; שו"ת משנה שכיר ח"ב סי' פג) ויש לשים לב בזה כשחל ביום ששי, לכבד את יום ר"ח ומאידיך להזהר בכבוד שבת.

3 **הוצאות** שבתות יו"ט ור"ח אינם מן המנין, אם הוסיף מוסיפין לו, ואם פוחת פוחתין לו. (משנ"ב שם)

4 **אם** לא הזכיר יעלה ויבוא בברכה מ"ז אינו חוזר, בין בחול ובין בשבת. (סי' קכח סע' ז). ואם נזכר קודם שמתחיל ברכה רביעית, אומר ברוך שנתן ראשי חדשים לעמו ישראל לזכרון בלי שם ומלכות. (שו"ע, ברכי יוסף, ק"פ החיים שם). ולבני אשכנז פותחים בשם ומלכות ברוך אתה ה' אמ"ה אשר נתן ראשי חדשים לעמו ישראל לזכרון, ואינו חותם. (משנ"ב).

5 **בשבת** מקדימים רצה ליעלה ויבוא משום שתדיר קודם. ואם שכח והתחיל יעלה ויבוא, פוסק וחוזר ומקדים רצה (שאגת אריה סי' כ; ק"פ החיים לגר"ח פלאגי" סי' לג)

6 **בראש** חדש קורין הלל בדילוג, בין יחיד ובין ציבור. (שו"ע סי' תכ"ב סע' ב') ורמז לדבר, ראשון הוא לכם לחדשי, ר"ת הלל. (מגן החיד"א)

7 **נוהגים** לדלג על הפסוקים מלא לנו עד ה' זכרנו, ומן אהבתי עד מה אשיב. ואם דלג על פסוקים אחרים יצא ידי"ח (משנ"ב סי' ק"ב).

8 **הלל** שאומרים במועדים או בתנוכה, אם החסיר מילה אחת חוזר ואומר הלל. (שעה"צ תפח ב', משנ"ב תכח סוף ס"ק כו) ואף חוזר ומברך (כן נ"ד מהמשנ"ב שם, וכן פסק בחוט שני). וי"א שחוזר וקורא אבל אינו מברך (שבט הלוי ח"ז סי' סב). אבל בר"ח אם החסיר מלים או פסוקים א"צ לחזור ולקרוא. (בי"ה הלכה סע' ו' ד"ה "למפרע").

9 **נהלקו** הראשונים אם מברכים על ההלל בר"ח, ומנהג בני ספרד לא לברך ומנהג בני אשכנז לברך גם כשמתפלל ביחידות. (סי' תכב סע' ב; שו"ע ורמ"א).

10 **אחד** מבני ספרד שמתפלל בביכ"ס של בני אשכנז וכיבדוהו להיות ש"ץ יכול לברך על ההלל כמנהג המקום. (שו"ת חיים שאל לחיד"א סי' צט אגר"מ או"ח ח"ב סי' צד. ועיי' שו"ת טוב עין סי' ז).

11 **היות** ויש ראשונים שסוברים שאין מברכים על הלל אלא בציבור, יזהר האדם לקרות הלל בציבור כדי לברך עליו עם הציבור, ויצא ידי דעות אלו (רמ"א תכב ב'). ולכן מי שבא מאוחר לביהכ"ס והציבור כבר נמצאים סמוך להלל, יקרא עמם הלל ואח"כ יתפלל. (משנ"ב סי' סז) ובלבד שיש עוד שהות לק"ש ותפילה. (שעה"צ שם). ואם הוא אוזח בפסוקי דזמרה והציבור הגיעו להלל יאמר את הלל עמם בתוך פסד"ז, ואז א"צ לברך עליו. (משנ"ב שם).

12 **יהי** שאומר הלל, רצוי שיבקש משנים שיענו לו כאשר אומר הודו לה, ויאמרו אחריו הודו, וכן יאמר נא ישראל ויענו אחריו הודו. ואז נחשב קצת כציבור. (שם).

13 **נשים** פטורות מהלל (ביאור הלכה שם). ואם רצו לקרוא מקבלות שכר ולבני אשכנז יכולות גם לברך עליו. (ביאור הלכה שם).

14 **ר"ח** שחל בשבת אומרים במוסף אתה יצרת, טעה והתפלל תפילה רגילה של שבת ולא הזכיר מוסיפי ר"ח חוזר ומתפלל. (תשובה מאהבה ח"א סי' קס. חכמת שלמה סי' תכה סע' ג, וכ"פ החיים שם).

15 **אם** נזכר קודם שחתם מקדש השבת יחזור לאתה יצרת (ביור הלכה סי' תכה). נזכר אחר שחתם מקדש השבת, או שנזכר באמצע רצה, יאמר לפני ותחזינה ונעשה לפניך את קרבן ראש החדש הזה וימשך ותחזינה. (עי' משנ"ב סי' רסח סע' טז, ובי' הלכה שם).

16 **הזכיר** ר"ח בתפילה, אע"פ שחתם רק מקדש השבת בדיעבד יצא. (משנ"ב סי' תכה ס"ק טו).

17 **המריבה** בצדקה בראש חדש שכרו כפול משאר ימים (כ"פ החיים לגר"ח פלאגי" סי' ל"ג אות כד).

תוכו כבדו

"וְצִפְיִיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וּמְחֻיָּן תַּצְפְּנוּ וְעִשִּׂיתָ עָלָיו זָר זָהָב סָבִיב" (שמות כה-יא) **שנינו** במסכת יומא (ע"ב): "שלושה ארונות היו הכניס של זהב בתוך של עצי שיטים וחזר והכניס שניהם בתוך של זהב נמצא מצופה מבית ומחוץ זהב". ועוד שם בגמ': "מִבְּלֵת וּמְחוּץ תַּצְפְּנוּ" אמר רבא: כל תלמיד חכם שאין תוכו כבדו אינו תלמיד חכם" וכבר הכריז רבן גמליאל (ברכות דף כ"ח): כל תלמיד שאין תוכו כבדו לא יכנס לבית המדרש.

מיהו תלמיד חכם שאין תוכו כבדו? זה שמראה כלפי חוץ את יופיו וטוב הנהגתו, אבל בחדרי חדרים מתנהג כאחד הריקים. ומיהו התלמיד חכם שתוכו כבדו? זה שנוהג מנהג "הוצע - לכת עם א-לוקיך". מצניע הוא את הליכתו עם א-לוקיך. נראה כלפי חוץ כאחד האדם, וכל חסידותו ופרישותו בינו לבין קונו.

אך כאן שאל רבינו, ותמה תמיה גדולה ועצומה: הרי לא צוותה התורה לעשות את הארון כולו זהב, כמעשה המנורה והכרובים, אלא ארון עץ אשר מצופה זהב. וכי יש "אין תוכו כבדו" גדול מזה? הוא נראה מזהב אך באמת הוא מעץ!!

ומבאר רבינו: כתב הרמב"ם (פרק י' מהל' ס"ה ה"י): "מצוה לייחד לס"ת מקום ולכבד אותו המקום ולהדרו יותר מדי". נצטוינו להכין מקום מכובד באופן הנעלה והמיוחד ביותר, וצורה היפה ביותר, שבו יהיה מונח ספר התורה. א"כ, ציפוי ארון הקודש יש בו מצוה של כבוד התורה, חוץ מהחשיבות שיש בו מכח היותו כלי שכלי השרת.

והנה, לכאורה ארון הקודש צריך שיהיה יפה ביותר כלפי חוץ במקום שנראה לעין, אבל כלפי פנים במקום שאינו נראה לעין, אין צריך ליפותו. וכי מה לנו וליופי שאינו נראה לעין? אבל התורה מצוה אותנו "מבית ומחוץ תצפנו". גם מבפנים צריך לצפותו. ויש להתבונן ולהשכיל מה למדנו מציפוי זה.

אומר הרב: למדנו כאן שהיופי הוא ענין פנימי עמוק של יקר ורוממות. אם אני מכבד את הדבר שבתוך הארון, אני מצפה את הארון כלפי פנים, כלפי הדבר שחשוב לי שנמצא בתוך הארון. אין זה ציפוי ראוותני אלא ציפוי המבטא יקר, רוממות והערכה!

הוא שאמר רבא: תלמיד חכם צריך שיחשיב וייקר הוא עצמו את תורתו. שידע עד כמה יקרה התורה שלומד ועד כמה חשובה היא שצריך הוא לנהוג בעצמו כמנהג אנשים של צורה, שהרי תורת ה' בקרבו.

אם רק כלפי חוץ הוא מתנהג בדרך ארץ ובחשיבות, אבל בינו לבין עצמו מתנהג כאחד הריקים, סימן שאינו מחשיב באמת את התורה שבקרבו. אבל אם גם בחדרי חדרים הנהגתו אצילית וללא רבב, מחשיב הוא באמת את התורה.

הציפוי כלפי פנים **לכבוד התורה** צריך שיהיה בדיוק כמו הציפוי כלפי חוץ! **אשרינו** שזכינו לראות בעינינו איך היה רבינו זצ"ל נאה דורש ונאה מקיים. כל הנהגתו כלפי פנים בבחינת "ואת צנועים חכמה" ואם היה גם כלפי חוץ, לא היה אלא כפי מה שחייבה התורה שכשם שמבית תצפנו כך גם מחוץ.

תורת ה' תמימה

השבת חל יום הפטירה לרבינו בעל ה"אבן עזרא". כך ייסד רבינו בהקדמה לפ' משפטים: "אשר נותן לב לפשטים - גם בכללים גם בפרטים, אז יתבונן למה נכתב - וא"ו עם אלה המשפטים".

דהיינו: אי אפשר להבין משפטי התורה רק אם מחברים אותם למתן תורה ולכל התורה כולה. **הן** ד' המהר"ל (גור אריה ריש פ' משפטים) שכל התורה נתנה בסיני עם עשרת הדברות וכן באוהל מועד עם דיני הקרבנות ובערבות מואב עם משנה תורה והטעם: משום ש"תורת ה' **תמימה**" (תהילים י"ט-ח) ואינה נתפסת בפרטים חלק חלק לבד, אלא רק בכללים הכל ביחד.

המשגיח, הגר"א דסדר ז'צוק"ל דימה את הדברים לשעון המורכב ממאות גלגלים וחלקים שונים וקשה לתפוס תפקידו של כל גלגל כשהוא בפני עצמו, עניינו יובן רק כשיראו אותו פועל עם כל חלקי השעון. כמו כן, אי אפשר להבין את כל פרטי התורה כשהם בפני עצמם אלא כשהם כלולים בתוך כל התורה.

הופיע המשגיח ז'צוק"ל: מי שלומד גמ' רואה שאי אפשר להבין סוגיא אחת בגמ' רק במקומה; צריכים ללמוד אותה בכל מקום שמופיעה בשי"ס כולו, בראיה הבאה מכל השי"ס ורק אז ניתן להבינה על בוריה. זוהי תמימות ושלמות התורה "תורת ה' תמימה משיבת נפש"

(עפ"י מכתב מאליהו ח"ה עמו' 218)

ידבנו לבו • הרב יעקב בן שימול

אלא רק לעשות טובה לחבירו. [וכן מצינו שתקנו לתת משלוח מנות כדי להרבות אהבה ואחווה, והביאור בז כנ"ל].

בזה מבואר מה שקיבל אברהם מאבימלך את המתנות, כי אבימלך נתנם מחמת שכיבד את אברהם ונתנם לו בלב שלם. משא"כ ממלך סדום לא רצה אברהם לקבל, כי הבין שמלך-סדום יאמר שהוא העשירי, ויחזיק טובה לעצמו בזה.

בזה יש לברר גם מה שהעירו המפרשים בפרשת חיי שרה, דבתחילה משמע שאברהם ביקש מבני עפרון שיתנו לו אחוזת קבר במתנה, וכמש"כ רש"י עה"פ גר ותושב אנכי עמכם: "אם תרצו הריני גר" וכו', ואילו אח"כ אמר להם: "בכסף מלא יתננה לי".

ולנ"ל י"ל דהביאור בזה, דבתחילה סבר אברהם שיתנו לו מקום לקבור משום שראוי ליתן לו מקום קבורה, ואם כוונתם היתה רק לצרכו אין בזה חסרון. אולם כאשר אמרו לו "נשיא אלקים אתה בתוכנו במבחר קברנו קבור את מתך" הבין אברהם שכל מטרתם להתכבד במה שאברהם יקבור את מתו בקבריהם ויגור בתוכם, ולכך אמר שאינו חפץ במתנה זו, אלא קנה את המקום בכסף מלא.

לפי זה מבואר מה שהדגישה התורה דיקחו תרומה רק ממי שנדבו לבו, כי רצה הקב"ה שבני ישראל יתנו רק לצורך ה', ולא שתהא להם סיבה אחרת לנתינה, וכמו שכתב רש"י עה"פ ויקחו לי: "לשמי", והיינו שכל הנתינה תהיה לצורך הקמת המשכן לכבוד ה', ולכך לא כפו על הנתינה, דהיה צריך שתהא נתינה בלב שלם, שזו הנתינה המושלמת עליה נאמר "מאת כל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתו".

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי". (שמות כ"ה-ב)

יש לעיין במה שהדגישה התורה דהתרומה תבוא רק ממי שנדבו לבו, דמשמע שמי שאינו רוצה באמת לא יתן. ובאמת בתרגום יונתן כתב: "מן כל דיתרעי לביה ולא באלמותא", וכתב בפירוש יונתן שכוונתו שלא יקחו בחזקה, דבכמה מקומות מצינו שכופין את האדם, והכא רצה ה' שהתרומה תבוא ברצון גמור ולא ע"י כפייה.

ועיין עוד באור החיים שכתב בפירוש אחד דאינה ראויה להקרא תרומתי אלא מה שהאדם התנדב מלבו, אבל המעושה קראה הכתוב תרומה ולא תרומתי.

ואפשר לברר בהקדם מה שנאמר במשלי (ט"ו) "ושונא מתנות יחיה", ומבואר בגמ' בכמה מקומות דהתנאים והאמוראים לא רצו לקבל מתנה מהאי טעמא. וצ"ב א"כ מדוע אברהם אבינו קיבל מאבימלך מתנות כשהשיב לו את שרה. ובאמת גם גבי אברהם מצינו שלא רצה לקבל ממלך סדום מתנות כדי שלא יאמר שהוא העשירי. ואולם י"ל דרצה להורות שהעושר הגיע אליו משום הבטחת ה', ולא ע"י מלך סדום.

ואפשר לברר בזה, דהדבר תלוי בסיבת הנתינה של הנותן, דכאשר אדם נותן מחמת סיבה שנוגעת לצרכיו ככה"ג ראוי שלא יקבל ממנו, וכגון אדם שנותן מתנה ע"מ שיכבדוהו ויפרסמו את נתינתו הרי המקבל צריך להיות תמיד אסיר תודה לנותן, ואם יגרע במעט מכבודו של הנותן הרי הנותן יתחרט על נתינתו, ונמצא שמתנה זו גורמת שלא יהיו לו חיים, כי לא יעשה את הדבר הראוי לעשות, אלא כל מעשיו יהיו כדי לרצות את הנותן. אבל כאשר אדם נותן לחבירו בלב שלם בלי סיבה הנוגעת לעצמו, אדרבה נתינה זו מוסיפה אהבה ואחווה, כי הנותן אינו חושב על טובת עצמו,

לקחים נאים
מן הפרשה
מאת בעמח"ס
'לקח טוב'

משנת 'לקח טוב'

"כזה ראה וקדש" – המשכן והבית היהודי

על מסורת אבות, וזהו ענין בפני עצמו המהווה מעלה גדולה לאיכות הבית ולצורתו הרצויה.

כאשר מזכירים את עבודת הקרבנות, יש בזה רמז לענין נוסף אשר בו תלויה במידה רבה הצלחת הניהול התקין של החיים בתוך הבית בין האיש לבין האשה. הנכונות לוותר איש לרעהו נחשמת לעתים מכח המחשבה שויתור על רצונות אנוכיים מהווה "הקרבת קרבן". ואם אכן כך הם פני הדברים, עלינו לדעת שיש צורך גדול להקריב קרבן זה על מזבח השלום והאחווה.

(יש המוצאים רמז לכך במאמר חז"ל האומר שמזבח מוריד דמעות על אדם שמגרש את אשתו הראשונה. הרמז הוא בכך שאם הגיעו בני הזוג למצב של גירושין ר"ל, הרי"ז משום שלא השכילו להקריב "קרבנות" כיאות. על כן המזבח שהוא מקום ההקרבה, מוריד דמעות).

ידועים דברי הרמב"ם בהלכות אישות (פרק טו הל' יט-כ), המורה לכל אחד מבני הזוג לכבד את זולתו ולדאוג לטובתו, והוא מסיים: "זהו דרך בנות ישראל ובני ישראל הקדושים והטהורים בזיווג. ובדרכים אלו יהיה יישובן נאה ומשובח".

כאשר הבית מושתת כולו על התורה, לימודה וקיום מצוותיה, או-אז יהיה "יישובן נאה ומשובח". דבר זה נרמז בהיות הכרובים "ופניהם איש אל אחיו", עומדים על התורה המונחת בארון. ידועים בענין זה דברי מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל בהספידו את אשתו, שאין לו מה לבקש מחילה ממנה, כי כל מעשיהם היו על פי התורה וההלכה.

"אשרי העם שככה לו"

הדברים נכתבו לכבוד השמחה במעונה של משפחת אברהם - גבעה א'

שאיפתם של כל מקימי בית בישראל, היא לזכות שיקויים בהם מאמר חז"ל: "זכו שכניה שרויה ביניהם". אי לזאת ניתן לראות במשכן אשר היה מקום השראת השכינה בתחתונים, כסמל לצורתו הפנימית של בית נאמן בישראל. לכשתבונן, נוכל למצוא בפרטים שונים אשר היו במשכן כמה וכמה סמלים נוספים, הרומזים על מרכיבים יסודיים וחשובים, להתנהלותו הנכונה והרצויה של הבית היהודי.

ראשית הכל עלינו ליתן את הדעת לצורת הבית, ולדברים העיקריים אשר מנחים ומעצבים את דמותו. קירות המשכן מהווים בעצם את הבית אשר בו השכינה שרויה, היו עשויים מעצי שיטים, אשר אותם נטע כידוע (והדברים מובאים בפרש"י על הפרשה בפרק כ"ו פס' ט"ו) יעקב אבינו שהיה עמוד התורה. התורה היא גם הדבר החשוב ביותר שהיה במשכן, ומשכנה בקדש הקדשים, דבר המלמד אף הוא על היותה העיקר והבסיס לכל.

עצי השיטים היו מחוברים יחדיו באמצעות הבריה התיכון, אשר לפי דברי תרגום יונתן בן עוזיאל (על פסוק כ"ח בפרק הנ"ל), היה ענף מהאשל אשר נטע אברהם אבינו. ואברהם אבינו הלא הוא עמוד **החסד**. הרי לפנינו שני יסודות עיקריים לבית היהודי - תורה וחסד, המהווים גם שניים מהדברים אשר עליהם העולם עומד.

המשכן שימש בעיקר להקרבת קרבנות, ובהו הגענו לדבר השלישי אשר עליו עומד העולם - **עבודה**. כיום אין לנו עבודת הקרבנות, אך תחתיה תיקנו לנו חז"ל את העבודה שבלב - זו תפילה. מובן מאליו שהצלחת הזיווג וכל מה שמתנהל בבית, ומעל הכל הזכות להשראת השכינה תלויים בתפילה.

עמוד העבודה שהוא כנגד יצחק אבינו, משלים את שלושת העמודים שהם כנגד שלושת האבות. ובאשר על כן בית הנבנה על שלושה יסודות אלה, הוא בית הנשען

עשר בשביל שתתעשר

מעשה שסיפר השבוע אברך ממקומנו: לאחרונה נקלענו לקשיים בפרנסה, המשכורת של אשתי קוצצה פלאים ולא זו אף זו, מדירתנו אשר נמצאת בערי הפרפריה, הפסיק השוכר את שכירותו מפאת אי יכולתו לשלם את דמי השכירות, כך שאף את דמי השכירות, שמכסים את רוב השכירות החדשית של דירתנו אין לנו עוד, ואנו עלולים להיקלע בעקבות כך לגירעונות כספיים רבים. אמרה לי נוות ביתי: כבר הבטיחה התורה עשר בשביל שתתעשר, נדקדק, איפוא, יותר במצוות מעשר כספים וישועה קרובה לבוא.

יאבן בזמן האחרון עקב בעיה טכנית, לא הקפדנו על רישום מזוקדק של מעשר כספים כנדרש, והחלטנו, איפוא (למרות ההיתרים המצויים בדבר זה כגון חובות וכדו'), להתחזק מאוד בדבר זה. וממחשבה למעשה ישבנו יחדיו על דפי חשבון הבנק ותלושי המשכורת, וקיזזנו ממה שכבר הפרשנו למעשר, ובסופו של דבר יצא שעלינו להפריש עבור חובת המעשר סכום לא מועט. לא ידענו מהיכן נוציא עתה סכום זה. לא ידענו אם עלינו לקחת הלוואה לשם כך ואם מה שאמרו "בשביל שתתעשר" זה מיד עם הקבלה או רק כאשר מעשרים בפועל.

ייהי ממחרת לעת ערב, אני מקבל טלפון: 'מדברים מתיווך... יש לנו שוכרים עבורכם בסכום שדרשתם'. אציין, שכשמסרתי לו את המפתח כדי שיראה את הדירה לאנשים, הוא הבהיר לי שבתקופה זו של החורף המצב יבש. יש לי כעת 7 דירות ריקות להשכרה, דבר שלא היה לי מעולם, מאד קשה להשכיר עכשיו, וגם אם נמצא שוכר לא יהא זה בסכום שביקשת אלא פחות - אבל תמיד אפשר לנסות - כך קבע הלה, אולם אני בלבי בטחתי בה; מי שנתן לי שוכרים עד עתה יביא לי שוכרים הלאה, לא דאגתי. ואכן ב"ה בזכות מצוות מעשר התחילה הישועה מהר מהצפוי. וכעת, פחות משבוע וחצי לאחר שהשוכר הקודם עזב כבר חתמנו חוזה, בסכום גדול יותר ממה שקיבלתי מהשוכר האחרון.

ולא זו בלבד אלא שהם החליטו לתת חודשיים מראש במזומן, כך שעכשיו יש לנו מהיכן להפריש מעשר. מסתבר, שההבטחה עשר בשביל שתתעשר היא כהרף עין, מיד עם "הקבלה".

י'אני בהסדרה בטחתי ויגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עילוי.

עניני תרומה

אברך שנדבה אותו ליבו והבטיח לתרום עבור צורכי בית-הכנסת ואף נקבעה תרומתו בתהודת הרבים, ושוב, טרם בא הכסף לידי גבאי, רצונו לחזור בו וליתן מעות ההקדש למקום אחר - האם עודנו יכול לחזור בו?!

מתשובות שהתקבלו במערכת

לכבוד עלון "ממשנתה של תורה"

בדבר השאלה של שבוע שעבר:

אברך שרצונו לשנות את מטרת הצדקה לה התחייב וכעת רוצה לשוב ולתת למטרה אחרת כשעדיין לא הגיע לידי הגבאי.

תוי"ט (ערכין ו: [שדוהים שם את רבנו ברוך.]) וכן דעת הרא"ש אליבא דר"ת (בפ"ק דב"ב) וכן פירש הב"י (יו"ד סימן רנ"ט) בדעת רש"י - שאסור לשנות ולתת לצדקה אחרת אפי' חשובה הימנה יותר אולם הב"י שם מביא בשם הגהמ"ר (כתובות) שהיחיד יכול לשנות הצדקה שלו לדבר מצוה כמו טובי העיר בצדקה באנשי העיר.

זמה שאפשר לעשות הוא שילך לחכם וישאל על נדרו ואע"פ שאין נשאלין על נדרי צדקה כל זה כשרוצה לחזור בו לגמרי אבל כאן שרוצה רק לשנות למטרת צדקה אחרת מותר בשופי ובפרט שזה למצוה גדולה יותר.

ברכה

יהושע דרוקמן

לכבוד מערכת משנתה יש"כ עצום על פעלכם הברוך!

דין שינוי מצדקה לצדקה, את הנידון יש לחלק לג' חלקים:

א. כשבא לשנות את המטרה כגון החליט לתת לביהכנ"ס רצונו לשנות לבית חולים דזה אסור אלא"כ נדרו בטעות, כגול שנתברר שאין צורך עוד בתרומתו לראשון.

ב. באותה מטרה, כגון להעביר מביכנ"ס זה לביכנ"ס אחר, או ממוסד כללי זה למוסד כללי אחר, דזה מותר. (פתחי תשובה רנ"ו - ב.)

ג. בין עני לעני אסור אלא"כ נדרו טעות כגון שנתברר לו שקרובו או עניי עירו הקודמים זקוקים לכך, ולא ידע.

י. כהן

שאלת השבוע לפרשת תצווה • אלו מציאות

אדם עולה ל"טרמפ" ומוצא על המושב האחורי 10 ₪. כמובן, הוא מיד פונה לבעל הרכב שאומר: לא ממני אבדו המעות. אולי זה של הלה שהיה כאן לפניך... אם לא, אני אזכה באבידה. למי שייכים המעות? למוצא, לבעל הרכב, או שמא יש לברר עם האחרון / האחרונים אם שלהם הוא זה.

נשמח לקבל תשובות למדור זה ניתן למסור לפי הפרטים הרשומים מטה

תגובות תשובות והערות ניתן להעביר לנציגנו בכוללים:

הר' יעקב נדר ----- מאורות
הר' אריה קוטק ----- עטרת שלמה
הר' אברהם אדלר ----- כנסת חזקיהו
הר' נתן פוגל ----- נר ישראל
הר' יחיאל אלכסנדר ----- משנת אליהו
הר' יהושע קנטור ----- יערפו טל
הר' עדו לוי ----- עטרת אליהו
הר' דוד נאור ----- כולל אברכים בביהמ"ד אור לציון
הר' שמעון דהן ----- אורחות ישרים

ובפקס: 04-9040720

ניתן לקבל את העלון דרך המייל: mishnata@okmail.co.il

אמרת המשנה

פנינים ופתגמים
מבעלי אמרים

"השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם" (הלל - תהילים קט"ז)

ביאר החידושי הר"ם, 'השמים' הם כבר 'שמים לה'. אולם 'הארץ' ניתנה לבני האדם, כדי שיעשו מהארץ שמים.

(בשם מרן המשגיח)